

Szovátai Hírmondó

Önkormányzati tájékoztató

XXII. évf. 227. szám 2023. március

Március 15-e városunkban

Szováta is megemlékezett az 1848-49-es forradalom és szabadságharc eseményeire. A felvonulás a megszokott módon indult délelőtt 10 órakor a Domokos Kázmér Líceumtól, a 15. Hagyományőrző Mátyás Huszárezred, a Történelmi Vitézi Rend, a Parajdi Fúvózenekar, a tanárok, a diákok, valamint a város elöljáróinak kíséretében. (A cikk teljes terjedelmében a 10-dik oldalon olvasható.)

Fotók: Ábrahám Szilárd

Mindennapi hősök

Márciusban talán kicsit többet gondolunk a hősökre, mint az év többi szakaszában. Azokra az emberekre, akik sokat tesznek/tettek nemzetünkért, fennmaradásunkért. Ez valószínűleg annak tudható be, hogy március 15-e kapcsán mindig felelevenítjük az 1848-1849-es eseményeket. Beszélünk Petőfi Sándorról, Jókai Mórról, Kossuth Lajosról és a többi elszánt hazafiról, akik felismerték, változásra van szükség, és ezért a változásért hajlandóak voltak áldozatokat is hozni. Véleményem szerint azonban nem csak 175 évvel ezelőtt léteztek bátor és tetterre kész emberek, hanem ma is vannak. Nem is kevesen. Őket a mindennapokban pedagógusoknak, orvosoknak, nővéreknek, vezetőknek, tűzoltóknak vagy akár bolti eladóknak, szakácsoknak, pincéreknek nevezzük. Ott vannak. Sokszor láthatatlanul, de ott vannak, teszik a dolgukat csendben, mindenféle dicséret és rivaldafény nélkül, hogy társadalmunk működőképes legyen. Nem viselnek harcászati mellényt, nem fognak fegyvert egy nemes cél érdekében, de szerepük ugyanúgy nélkülözhetetlen.

Éppen ezért, ha ismerünk ilyen embereket, akkor köszönjük meg nekik a mindennapi fáradságukat, ismerjük el munkájukat, és legyünk hálásak, amiért közösségünk kulcsfontosságú tagjai ők.

Demény Anett

Sovata **Szováta**

Családjuk körében megáldott reményteljes, békés, szeretetteljes húsvéti ünnepet kíván Szováta Város Önkormányzata!

Cu oazia Sărbătorilor de Paști vă transmitem gânduri pline de lumină, pace și iubire!
Sărbători fericeite alături de cei dragi!
Primăria Orașului Sovata

Fülöp László Zsolt
Polgármester
Primar

Kiss Ferenc
Alpolgármester
Viceprimar

Bartha Éva
Főjegyző
Secretar general

A Polgármesteri Hivatal elérhetőségei:

Cím: 545500 Szováta,

Főút, 155 szám

Tel: 0265 – 570218

Fax: 0265 – 570524

E-mail:

secretariat@primaria.szovata.ro

Városházi anyakönyvi adatok

Újszülöttek:

Máté Gizella (Máté István és Gábor Gizella);

Csортán Benedek (Csортán József és Csортán Brigitta);

Bandár Léna Vivien (Bandár József Arnold és Bandár R. Fekete Evelin Ágnes);

Kálmán Olivér (Kálmán Zsolt és Kálmán Erika Boglárka);

Máté Bambina Klára (Máté Gábor és Gábor Ghizela);

Lengyel Fruzsina (Lengyel Zsolt és Lengyel Kiss Szidónia);

Biró Tamás Artúr (Biró Csaba és Biró Kincső Noémi);

Bodoni Zsanett (Bodoni Zoltán és Bodoni Anita);

Házasságkötések:

Magyarósi Károly (Kolozsvar) – **Fülöp Melinda** (Május 1 utca 48/A szám);

Tódor Levente (Mihai Eminescu Lakónegyed D1/25) – **Kelemen Klementina Andrea** (Mihai Eminescu Lakónegyed D2/35 szám);

Palkó Levente (Pacsirta utca 23/A szám) – **Keresztes Anna** (Fő út 132. szám);

Elhunytak:

Tóth Sándor (sz. 1934) – Hosszú utca 91. szám;

László Zoltán (sz. 1954) – Kicsi állomás utca 7. szám;

Fülöp Anna (sz. 1942) – Nyárádszereda;

Kelemen Rozália (sz. 1932) – Fő út 11. szám;

Piroska Lajos (sz. 1955) – Nicolae Bălcescu utca 4. szám.

Önkormányzati határozatok

18/2023.02.23. sz. Határozat – Szováta Város Helyi Tanácsa üléselnökének megválasztásáról a következő 3 hónapra;

19/2023.02.23. sz. Határozat – Szováta Város helyi költségvetésének módosításáról;

20/2023.02.23. sz. Határozat – Szováta Város 2022 évi költségvetés végrehajtási számlájának elfogadásáról;

21/2023.02.23. sz. Határozat – Szováta Város köz- és magántulajdonába tartozó javak leltárának jóváhagyásáról;

22/2023.02.23. sz. Határozat – a tanárok útiköltségeinek elszámolási jóváhagyásáról a „Domokos Kázmér” Technológiai Líceumban és az „S. Illyés Lajos” Gimnáziumon belül;

23/2023.02.23. sz. Határozat – Szováta Város, Rózsák útján, található ingatlan közvetlen értékesítésének jóváhagyásáról;

24/2023.02.23. sz. Határozat – egy anyagi segély jóváhagyásáról;

25/2023.02.23. sz. Határozat – partnerségi megállapodás jóváhagyásáról;

26/2023.02.23. sz. Határozat – gazdátlan ebeket ügykezelő szolgálat létrehozásának jóváhagyásáról;

27/2023.02.23. sz. Határozat – Szovátán bejegyzett -telek – használati kategória „út”, a város magánvagyonába történő átvételének jóváhagyásáról, tulajdonjogról való lemondás értelmében, a Ptk. 562. cik-

kely (2) bekezdésének rendelkezései szerint;

28/2023.02.23. sz. Határozat – Szováta Város területén található ingatlan értékelési jelentésének jóváhagyásáról;

29/2023.02.23. sz. Határozat – „Főút 187 sz. alatt található tömbház energetikai felújítása” című beruházás műszaki-gazdasági dokumentációjának és műszaki-gazdasági mutatóinak jóváhagyásáról;

30/2023.02.23. sz. Határozat – „Főút 199 sz. alatt található tömbház energetikai felújítása” című beruházás műszaki-gazdasági dokumentációjának és műszaki-gazdasági mutatóinak jóváhagyásáról;

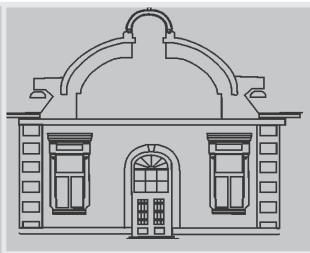
31/2023.02.23. sz. Határozat

– a helyi érdekű kulturális projektek támogatásáról szóló éves program valamint szabályzat jóváhagyásáról;

32/2023.02.23. sz. Határozat – „GYŰJTÉSI KÖZPONT KIALAKÍTÁSA SZOVÁTA VÁROS ÖNKÉNTES HOZZÁJÁRULÁSÁVAL „ című projekt megvalósíthatósági tanulmányának és műszaki-gazdasági mutatóinak jóváhagyásáról;

33/2023.02.23. sz. Határozat – A Vila Scriitorilor (38. sz. villa), valamint a hozzátartozó földterület, Szováta város köztulajdonába való átadásának kérelmezése, az állam köztulajdonából és a Kulturális Minisztérium igazgatásából;

Curățenie de primăvară în orașul Sovata: între 13 martie - 14 aprilie 2023

Transportul deșeurilor rezultate din curățirea de primăvară a gospodăriilor, grădinilor, curților (doar crengi și frunze!!) se organizează după un program prestabilit, după cum urmează:

Între 13–17 martie – zona de ”sat” – străzile Praidului, 1 Mai, Privighetorii, Scurta, Iuhodului, Ciocârliei, Minei, Fabricii, Primăverii, Sebeșului, Bălcescu, Lupului, Bisericii, 22 Decembrie, Principala – pana la Hanul Ursul Negru;

Între 20–24 martie – zona de ”centru” – str. Principală de la Hanul Ursul Negru, Str. Trandafirilor până la sensul giratoriu de la Gara de autobuz, Str. Liniștei și străzile laterale adiacente;

Între 27–31 martie – zona de ”Săcădat” – str. Salcâmului, str. Lungă, str. Vânătorilor și străzile adiacente;

Între 3–7 aprilie – zona de ”Stațiune” – str. Trandafirilor de la Gara de autobuz, și străzile adiacente, precum zona Stâna de Vale;

Între 10–14 aprilie – zona de ”Ilieși”;

Vă rugăm să respectați acest program și să nu scoateți gunoii la întâmplare!

Adresa Primăriei
Orașului Sovata:
Sovata, Str. Principală
Nr. 155.
Tel: 0265 570 218
Fax: 0265 570 524
E-mail:
secretariat@primaria.szovata.ro

Hotărârile Consiliului Local

Hotărâre nr. 18/23.02.2023 – privind alegerea președintelui de ședință;

Hotărâre nr. 19/23.02.2023 – cu privire la aprobarea rectificării Bugetului Local al Orașului Sovata, pe anul 2023;

Hotărâre nr. 20/23.02.2023 – cu privire la aprobarea Contului de execuție al Bugetului Local al Orașului Sovata pe anul 2022;

Hotărâre nr. 21/23.02.2023 – cu privire la atestarea inventarului bunurilor care aparțin domeniului public și privat al Orașului Sovata, județul Mureș;

Hotărâre nr. 22/23.02.2023 – privind aprobarea decontării cheltuielilor de deplasare a cadrelor didactice din cadrul Liceului Tehnologic „Domokos Kázmér” și Școala Gimnazială „S. Illyés Lajos” Sovata;

Hotărâre nr. 23/23.02.2023 – cu privire la aprobarea vânzării directe a proprietății imobiliare – teren intravilan, situat în Sovata, str. Trandafirilor, FN,

județul Mureș;

Hotărâre nr. 24/23.02.2023 – cu privire la aprobarea acordării unui ajutor material;

Hotărâre nr. 25/23.02.2023 – cu privire la aprobarea Acordului de Parteneriat nr.5828/16.02.2023 încheiat între ADR Centru (Agenția pentru Dezvoltare Regională Centru) și UAT Oraș Sovata, pentru realizarea proiectului „Sprijin la nivelul Regiunii Centru pentru pregătirea de proiecte finanțate din perioada de programare 2021-2027 pe domeniile mobilitate urbană, regenerare urbană, centre de agrement/baze turistice (tabere școlare), infrastructură și servicii publice de turism, inclusiv obiectivele de patrimoniu cu potențial turistic și infrastructură rutieră de interes județean, inclusiv variante ocolitoare și/sau drumuri de legătură”;

Hotărâre nr. 26/23.02.2023 – cu privire la înființarea Serviciului de gestionare a câinilor fără stăpân la nivelul

Orașului Sovata, județul Mureș;

Hotărâre nr. 27/23.02.2023 – cu privire la preluarea în domeniul privat al unității administrativ-teritoriale al Orașului Sovata și trecerea în domeniul public, a imobilelor -terenuri- înscrise în CF.55757-Sovata și CF.57302-Sovata, cu privire la care s-a renunțat la dreptul de proprietate conform prevederilor art.562 alin.(2) din Codul Civil;

Hotărâre nr. 28/23.02.2023 – cu privire la aprobarea Raportului de evaluare a unui imobil situat în Orașul Sovata;

Hotărâre nr. 29/23.02.2023 – cu privire la aprobarea documentației tehnico-economice (faza DALI) și a indicatorilor tehnico-economici pentru investiția ”Renovare energetică a blocului de locuințe din Orașul Sovata, Str. Principală nr.187, județul Mureș”;

Hotărâre nr. 30/23.02.2023 – cu privire la aprobarea documentației tehnico-

economice (faza DALI) și a indicatorilor tehnico-economici pentru investiția „Renovare energetică a blocului de locuințe din Orașul Sovata, Str. Principală nr.199, județul Mureș”;

Hotărâre nr. 31/23.02.2023 – cu privire la aprobarea Programului Anual și a Regulamentului de acordare subvenții pentru proiecte culturale de interes public – local;

Hotărâre nr. 32/23.02.2023 – cu privire la aprobarea Studiului de fezabilitate și a indicatorilor tehnico-economici pentru proiectul „ÎNFIINȚAREA UNUI CENTRU DE COLECTARE PRIN APORT VOLUNTAR PENTRU ORAȘUL SOVATA”;

Hotărâre nr. 33/23.02.2023 – privind solicitarea transmiterii unui imobil – Vila Scriitorilor (Vila nr.38) cu terenul aferent din domeniul public al statului și din administrarea Ministerului Culturii în domeniul public al Orașului Sovata;

Épületeket újítanak meg, digitális rendszereket alakítanak ki

Bukarestben, négy újabb, ugyancsak az Országos Helyreállítási alapból finanszírozott szerződést írtunk alá, amelyeket a Fejlesztési, Közigazgatási és Közmunkálatokért felelős minisztérium hagyott jóvá. Ezek a szerződések három épület – a Szováta-Nyárad kórház, az S.Illyés Lajos Általános Iskola, valamint a Doina mozi - felújítására és energiahatékonyságának növelésére vonatkoznak, illetve digitális rendszerek kialakítására köztereken.

- A Szováta-Nyárad kórház energiahatékonyságának növelésére vonatkozó szerződés értéke 5.036.485,25 lej.
- Az S.Illyés Lajos Általános Iskola felújítására és energiahatékonyságának növelésére vonatkozó szerződés értéke 3.117.048,72 lej.
- A Doina mozi épületére vonatkozó finanszírozás értéke 2.397.098,92 lej.
- A digitális rendszerek kialakítását célzó finanszírozás értéke 2.929.006,50 lej.

Zajlik a tavaszi nagytakarítás

Szováta Város Önkormányzata meghirdeti a hagyományos tavaszi nagytakarítási akciót, amely idén március 13-án kezdődik és április 14-ig tart. A házkörnyéki takarításból származó (kimondottan csak) kerti hulladék, ágyvesedék és gaz elszállítása az alábbi program szerint zajlik:

Március 13–17 között a város alsó körzetében - Parajdi út, Május 1-, Pacsirta-, Kurta-, Szilfa, Juhod-, Rigó-, Bánya-, Gyár-, Tavasz-, Sebesd-, Balcescu-, Farkas-, Templom-, December 22-, Hársfa- és Sómező utca, Bekecs negyed, Fő út (a Fekete Medve szállóig);

Március 20–24 között a központi zónában : Fő út (a Fekete Medve szállótól felfele), Petőfi Sándor negyed, Virág negyed, M.Eminescu negyed, Rózsák útja (a fürdőtelep kezdetéig - új buszmegálló), Sport-, Mester-, Géra-, Csorgó-, Tölgyes-, Csendes-, Fülemüle-, Hóvirág-, Patak, Tó-, Rakottás- és Kisállomás utca;

Március 27–31 között a szakadati területen: Akác-, Hosszú-, Restád-, Kisbükk-, Őzike, Kerekdomb-, Mező-, Vetés-, József Attila-, Hegy- és Vadász utca;

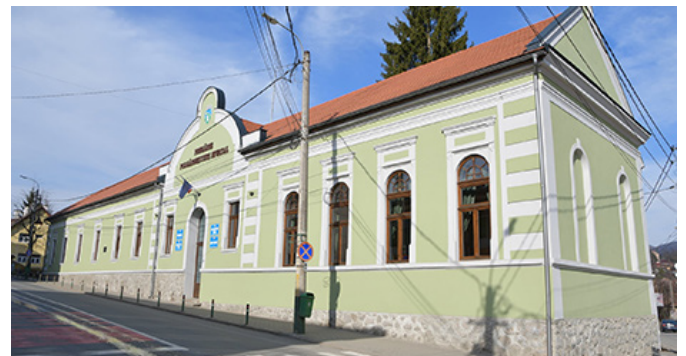
Április 3–7 között a fürdőtelepen: Rózsák útja telepi szakasza, Fenyő-, Sas-, Nyár-, Szarvas-, Kicsimező-, Patakmajor-, Tivoli-, Csillag-, Nap- és Égerfa utca;

Április 10–14 között Illyésmezőben;

Kérjük együttműködésüket és a fenti program tiszteletben tartását!

Támogatást nyújt az önkormányzat

Szováta Város Önkormányzata, a 2023. évi helyi költségvetés terhére támogatást nyújt Szováta város területén vagy lakóit, mint célcsoportot vagy kedvezményezettet érintő programok megszervezéséhez. A támogatott tevékenységi területek: közművelődés, hagyományőrzés. A támogatás elnyerésének módja pályázat benyújtása a Városházán igényelhető kiírás és dokumentáció szerint. A pályázatok benyújtási határideje 2022. április 14. További információkat a 0762254729 telefonszámon kérhetnek az érdeklődők.

Munkabéreken kívüli juttatások

Bár az idéntől életbe lépett minimálbér emelés növeli a munkavállalók kezébe jutó összegeket, emellett nagyobb adóterheket is ró rájuk. Ez a munkaadók számára sem jó hír, mert nőttek a hónapról hónapra befizetendő összegek. Ugyanis a munkavállalók munkabérékkel kapcsolatos adóterheit a munkaadó köteles levonni, és összesítve befizetni az államkasszába. A tapasztalat és a gyakorlat azt mutatja, hogy a vállalkozások egy része különböző, félig-meddig vagy esetenként ennél nagyobb mértékű ügyeskedésekkel próbálkozik annak érdekében, hogy a kecske is jóllakjon, de a káposzta is megmaradjon a nehezedő piaci körülmények között. Holott több lehetőség is van úgy juttatni nagyobb bevételhez a munkavállalókat, hogy a munkaadó adóterhei ne, vagy csak minimális mértékben emelkedjenek ez által. Jelezzük, hogy ezek nem kötelező jellegűek, de alkalmazhatóak.

Egész sor olyan adómentességet biztosító jogosultság létezik, amelynél a maximális érték szabályozott. Ezek általában a havi munkabér (minimálbér esetén 3000 lej) 33%-ig terjedhetnek alkalmazottanként, vagyis 1000 lejig mehetnek adómentesen. Ott, ahol kivétel van, külön említjük majd.

Közúti szállításban dolgozók számára újdonság a **napidíj** kiszámítása és annak adómentességet biztosító részei. Terjedelmi okok miatt nem megyünk bele ennek a részletezésébe, akiket érint, azok szakemberek segítségével tudnak tájékozódni. A **munkaadók által biztosított étkezés** az alkalmazottak számára adómentes ez utóbbiak számára. Nem érvényes azon munkaadók esetében, amelyek étkezési jegyet biztosítanak. Viszont a napi étkezés értéke nem haladhatja meg egy étkezési jegy árát. Le nem dolgozott napokra nem adható, nem elszámolható. Ebben az esetben egy elbírálás alá esik az illető egységben előállított étel és a specializálódott cégektől beszerzett étel is. **Szállás- és lakbérköltségek** esetében sem kell a munkavállalónak adót fizetnie. Itt a limit a minimálbér 20%-a, azaz jelenleg 600 lej/fő/hónap. Abban az esetben alkalmazható, ha a munkavállalónak vagy családtagjainak nincs lakásuk a munkavégzés helységében, ha a munkavállaló saját tulajdonában vagy bérleményében található a lakás, a tulajdonos és a bérlő között szerződéses viszony áll fenn a törvényi követelményeknek megfelelően. Amennyiben a házasársak egy lakásban laknak, és mindketten ugyanannál a munkaadónál dolgoznak, akkor a kedvezmény egyikük számára adható. Mint ismeretes, az állami alkalmazottak számára ún. **vakációs jegyeket (vouchere de vacanță)** biztosít az állam, fejenként évi 1450 lej értékben. Ami kevésbé ismeretes, hogy a privát szférában is adhatóak ezek a jegyek, de van lehetőség arra is, hogy a szabadságra utazó alkalmazott és családtagjai számára a munkaadó állja a turisztikai szolgáltatások, kezelések, utazási költségek teljességét vagy egy részét, 2023-ban alkalmazottanként 6789 lej értékben. Felhívánk a figyelmet, hogy e költségek elszámolására fordítható a pénzösszeg, tilos pénzben kiutalni az alkalmazott számára. A gyakorlatban ez úgy nézne ki, hogy a szabadságáról visszatérő alkalmazott benyújtja a bizonylatokat, és a munkaadó kifizeti ezeket, vagy a munkaadó közvetlenül rendeli meg a szolgáltatóktól a különféle szolgáltatásokat, termékeket, utazási jegyeket, stb. Évi 400 euró értékben, alkalmazottanként, a munkaadó egy nyugdíjalapba fizethet be. Ennek előnyeit majd a munkavállaló élvezheti úgy, hogy nem terheli személyi jövedelemadó ennek kapcsán. Hasonlóan, ugyanebben az értékben, a munkaadó egészségügyi biztosítást köthet a munkavállaló javára. A járvány- és karanténidőszak elhozta az **otthonról történő**

munkavégzés fogalmát (telemuncă). Az otthonról dolgozó munkatárs számára havi 400 lej fizethető az otthoni áram-, gáz, vízfogyasztásért történő kompenzációként. Ez az összeg akkor jár, ha a hónap összes munkanapját otthoni munkavégzéssel látta el. Amennyiben ez részleges, akkor arányosan csökken a támogatás. Pl. 20 munkanapos hónap esetén, ha a munkavállaló 5 napot dolgozott otthonról, akkor 100 lej adómentes összegre jogosult. Abban az esetben, ha a munkavállaló engedéllyel rendelkező, a megfelelő CAEN-kódok alatt működő (9311, 9312, 9313) sport- és szabadidős tevékenységet folytató vállalkozások szolgáltatásait veszi igénybe, amelyet számlával, bérlettel, voucherrel igazol, akkor éves szinten 400 euró értékig adómentes támogatást kaphat a munkaadótól. A vállalkozás éves nyereségéből a tulajdonos döntése alapján adható részesedés a munkavállalók számára. Viszont ezek a juttatások ugyanolyan elbírálás alá esnek, mint a munkabérek, ezért nem túl népszerűek a gazdasági élet szereplői körében. A **szakmai gyakorlatok, továbbképzések** során keletkező kiadásokra nem vonatkoznak adószabályok, nincs felső határérték. Más kérdés, hogy a vállalkozások ezt úgy kell, hogy megszervezzék, hogy megfeleljenek bizonyos formai kritériumoknak (engedélyezett előadókkal kötött szerződések, számlák, tesztek, stb.), különben a költségek adóalap növelő tételekké válnak. A különböző **vállalati bulik, évadzáró rendezvények, teambuilding-szerű események** esetén két féle megközelítés van. Amennyiben csak az alkalmazottak és partnereik számára történik a megszervezés, akkor a már említett személyenkénti 300 lejes, évente limitáltan elkölthető alap terhére történik az elszámolás. Ha promóciós, reklám vagy marketingjellegű rendezvényről van szó, akkor mikro vállalkozások számára nincs adómegkötés, nyereségadó fizető vállalkozások számára a bruttó profit 2%-ig terjedő protokollköltségek terhére számolható el a rendezvény számlája. A **munkaorvosi költségek** a munkaadót terhelik, a munkavállaló számára nem jelentenek plusz juttatást, nem kerülnek adó alá, illetve járulékokat sem kell fizetni utánuk.

Mint látható, a téma eléggé sokrétű és a különböző megközelítésekkel, a lehetőségek minimum részlegesen való alkalmazásával olyan mértékű könnyítést hozhat a munkavállalók és a munkaadók befizetési kötelezettségeivel kapcsolatosan, hogy érdemes elmerülni benne, és akár szakemberek bevonásával olyan konfigurációkat kiépíteni, amely minden érdekelt fél kölcsönös megelégedettségét szolgálja. (szerkesztői megj.: ez az írás a februári számban megjelentnek a folytatása.)

Fekete Árpád Zsombor, közgazdász

Az osztály is színpad

E hónapi interjú alanyom sokunk szívét megmelengette már, főként színpadi alakításaival, de mint kiderült a könyvtárszobában eltöltött röpke négy óra alatt számomra, egyénisége jóval szétágazóbb, rejtelmesebb, de pont olyan izgalmas és figyelmet követelő, mint színpadi jelenléte. E sokrétű munkásságát az RMDSZ Maros Megyei Szervezete Könyv és gyertya díjjal honorálta, a Szóvatai Körzeti Szervezet javaslatára. A Sütő András és az 1990-es Marosvásárhelyen tartott könyves-gyertyás felvonulás, az azt követő események emlékére létrehozott díjat közösségépítő, az anyanyelvi kultúrát megélő- és népszerűsítő munkásságával érdemelte ki. A szóban forgó egyén nem más, mint Kovács Katalin, aki városunkba érkezésekor, valamikor a nem is annyira régmúltban nem is sejtette, hogy mennyi szellemi és kulturális örökséget bíz rá majd e közösség gyerekeire, fiataljaira és felnőttjeire egyaránt. Élete viszont nem itt kezdődött, mivel marosvásárhelyi származású, ahol 1953. január 3-án látta meg a napvilágot.

Egy cseperedő gyermek a kultúra lágy ölén – Mesélne nekem a gyermekkoráról, családjáról, és arról, hogy került kapcsolatba a művészetekkel?

– Nagyon hálás vagyok, hogy egy kultúrkörnyezetben nőhettem fel, ugyanis azt gondolom, hogy ez nagyban hozzájárult, hogy azzá váljak, aki ma vagyok. A művészetek iránti rajongásom már a családomban elkezdődött. Nem is lehetett volna másként, ugyanis egy olyan házban nőttem fel, ahol a könyv, a színház, a zene mind fontos szerepet töltött be. A marosvásárhelyi Unirea Gimnáziumba jártam apró koromtól egészen A nagy vizsgáig, ahol kötelezőjellel jártunk oktató koncertre, múzeumba, színházba, így a családomban megtapasztalt művészet iránti érdeklődésem erősödött itt is, lassan az egyéniségem szerves részét képezte. Bár mindig is nagyon érdekelt minden, ami színház, de nagynénimnek, Lőrinczi Ica színésznőnek köszönhetően kerültem igazán közel a színházhoz, aki már kicsi koromtól vitt magával sok előadásra. Olyan darab is volt, amit 28 alkalommal néztem meg.

Színpadtól a pennáig – Pályaválasztását mennyire befolyásolták ezek a hatások?

– Mindig is tudtam, hogy színésznő szeretnék lenni, az adottságaim is megvoltak hozzá: általános iskolában sorra nyertem a szavalóversenyeket, az énekhangom is nagyon jó volt. Végül mégis úgy alakult, hogy nem vettem fel első alkalommal, mivel igazán sosem készültem rá. Ekkor határoztam el, hogy magyar tanárnő leszek, mivel azt láttam még egy, az irodalom iránti rajongásom kifejezésére alkalmas egyetemnek, ezért minden tőlem telhetőt megtettem, hogy bejuthassak. Kihagytam egy évet, ami alatt sikerült következetesen olvasni, átrágni magam a magyar irodalom minden zegén-zugán. Minden nap könyvtárba jártam, francia órákat vettem, mivel azt választottam mellékszakknak, tehát intenzíven tanultam a felvételire.

Kolozsváron az irodalmi élet közepébe csöppentem. Petres Kálmánéknál, a nagybátyám családjánál laktam, aki az akkori Marianum igazgatója volt. Ez volt aztán kultúrkörnyezet. Esténként a kolozsvári irodalmi élet nagyjai gyűltek össze ebben az otthonban: Kuncz Aladár, Reményik Sándor és sok olyan alakja az erdélyi irodalomnak, akiket, mint magyar irodalomhallgató nagyra értékeltem.

Tragédia komikumként elmesélve – A színházat teljesen kiszorította az olvasóterem?

– Itt eltöltött éveim alatt, tanulmányaimmal párhuzamosan jártam az egyetem színjátszó körébe, melyet Horváth Béla színművész úr vezetett. A művész úrral érdekes, viharos, de nagyon inspiráló volt a kapcsolatunk. Debütáló darabként Salamon Ernő színpadi oratóriumát, amelynek a címe Ballada az elhagyott telepről, kezdtük el próbálni. Sosem hittem volna, hogy a benne szereplő tragikus sorsú Lenke monológját képes vagyok megjeleníteni. Sokáig nem is sikerült, így végül kisebb csetepaté közepette kiléptem, ami természetesen nem tetszett a rektori irodának, így vissza lettem parancsolva már másnap. A művészsűr nem is javított soha többet ki, mi több, soha többet nem is szólt hozzám. Egészen addig, míg a Diáktavaszon parádés előadást produkáltunk, s én ekkora már annyira szenvedtem Lenke miatt, Horváth Béla miatt s magam miatt, hogy ilyen helyzetbe hoztam önmagam, hogy azonosulni tudtam azzal a rengeteg szenvedéssel, és remekeltem. Itt tört meg a jég, ugyanis mikor leérkeztem a színpadról hátra veregetett, és megdicsért. Végül a közös díj mellett ezért a sokat megszenvedett szerepért

különdíjat kaptam. Ez az emlék olyan élénken él bennem mai napig, hogy minden egyes pillanatára emlékszem, elég meghatározó volt a későbbi színházi tevékenységem szempontjából.

Csend – A puszta irodalom hathat a színpadon?

– Eleinte nem akartam felvételizni az egyetem színjátszó körébe, pedig csupán egy verset kellett elmondani a művész úrnak. Én puszta makacsságból nem akartam menni. Végül az évfolyamtársaim unszolására, amire most hálával gondolok, felmentem a színpadra, és elmondtam az akkori kedvenc versemet, a Lóci óriás lesz-t. A művész úr állá leasett, s az évfolyamtársaim kezdeti zsbongása is elült azon nyomban, olyan sokatmondó, mély csendbe burkolódzott a hátsó sor, amit csak később – mikor évek múltán felelevenítettük ezt az emléket – értettem meg. Ami igazán meghatározó a történetben az, hogy még a mai napig, ha találkozok valakivel közülük, felelegeti, hogy milyen jó lett volna, ha én azt a verset úgy el tudtam volna szavalni a gyerekeiknek, mert az akkora élmény volt nekik... Ezért gondolom azt, hogy egy ilyen egyszerű vers is képes kisebb katartikus hatást elérni, ha jól van szavalva.

Irodalmi körút Szováta iskoláiban – Miként került Szováatára?

– Az egyetem elvégzése után újoncként kerültem Szováatára, akkor, mint francia szakos tanár. A kinevezésemet a Líceumba kaptam, kiegészítő órákkal az 1-es sz. Iskolában. Egy idő után áthelyeztek az akkor megalakult 2-es sz. Iskolába, ahol hosszú évekig tanítottam. Időközben igazgatója is lettem az intézménynek. Ahogy teltek az évek, a francia nyelv el kezdett kikopni az iskolákból, így úgy döntöttem, hogy ennyi év után szakot váltok, és megpályáztam az akkor meghirdetett magyar katedrát az 1-es Iskolában, ami akkorra felvette az S. Illyés Lajos nevet. Ezt követően jött a felkérés az akkori Gyermek Klubjának vezetésére, ahol színjátszás szakkört tartottam. Ezt meg sem hirdetem soha, mert önmagában is nagyon nagy sikere volt. Végül 2012-ben jöttem el nyugdíjba.

Kétsoros – Ha azt kérdezném, hogyan tanított, mi jutna eszébe először?

– Egy dolgozat alkalmával terítékre került Pilinszky János Életfogytiglan című verse, amely csupán két sor: „Az ágy közös / a párna nem.” Ekkor egy diák kérdőre vont: Ennyi? Ugyan biza erről mit lehet írni? Hát igen, erre vagyok én kíváncsi, hogy Ő mit lát bele ebbe a két sorba. Ezt szerettem a tanításban, hogy szabad kezűt adhattam a diákjaimnak bizonyos dolgokban, olyan gondolatokat kiváltva belőlük, amelyek még engem is elgondolkodtattak. Természetesen a profilom is lehetővé tette ezt, lehetőséget adva saját gondolatok kifejezésére és kreatív értelmezésekre. Szerettem rájuk bízni a megfelelő koordináció, irodalom-történeti kontextus megadása után a versek szabad értelmezését, prózák elemzését, mert tudtam, hogy ez által igazán magukévá tehetik a művet.

Megéneklünk Romániától a Fészek-rakásig – Az iskolai tevékenység mellett maradt idő a színpadra?

– Szóvátai tevékenységem egy másik fontos szegmense volt a színház-közösség építése. Kezdetben színészként vettem részt a hajdani Megéneklünk Románia Fesztiválra készített műsorokban, majd a MADISZ keretén belül működő színjátszó körben, amelynek hatalmas sikere volt Erdély-szerte. Ezt követően, a frissen alakult Népszínház aktív tagja lettem, akikkel rendszeres színházi-fesztivál látogatók voltunk, komoly színdarabokkal turnéztunk mindenfelé. Ezekon kívül önálló estet is csináltam, amit rendkívül élveztem, ugyanis itt kezdett igazán kibontakozni a rendező-alkotói szálam, amit később is kamatoztattam.

Mint említettem, foglalkoztam gyerekekkel is, de miután visszavonultam a tanügyből úgy döntöttem, hogy felnőttekkel szeretném folytatni. Így jött létre az a mai napig működő társulat, melynek első előadása a Szarkafészek című volt. Régen szerettem volna már ezt a darabot színpadra vinni, mivel ez volt azon darabok egyike, amik annyira közel voltak engem a színházhoz gyerekként. Bár kissé körülményes volt a szövegek könyv megszerzése, mivel egyetlen, kincsként kezelt példány volt elérhető akkor, a Marosvásárhelyi Nemzeti Színház tulajdonában. Ennek ellenére sikerült megszerezni és lemásolni, így a társulat debütáló előadásában megvalósulhatott a fiatalkori álmom. Végül ezt a nevet is vettük magunkra, így manapság Szarkafészekként ismernek minket Szovátan és környékén. Az első előadást aztán számos másik követte az elmúlt 12 évünk során, melynek rengetegen voltak tagjai, mivel amatőr társulatként folyamatos

közösségbéli változásokat élünk meg.

Könyvekbe kapaszkodva – Mit gondol a napjaink irodalmáról?

– Most már abban a korban vagyok, hogy én nem vagyok irodalmi sznob, tehát én azt mondom, nincs olyan könyv, amiből ne lehetne tanulni valamit. Vannak olyan ponyva könyvek, amelyekben olyan gondolatok vannak megfogalmazva, hogy önmagukban megállnák a helyüket, akár tankönyvben is. A mai írók közt is vannak olyanok, akik képesek megfogni egy másodperc töredékét, annak minden apró részletét, olyan hitelességgel közvetítve az olvasónak, hogy élvezet elmerülni ezekben a hangulatokban. Tehát minden műből magunkkal lehet vinni valamit. Persze van olyan irodalom is, ami nem köt le, de azt gondolom, hogy minden könyvnek megvan a maga üzenete az olvasója fele. Ebben a káros világban, pedig, az a fontos igazán, hogy olvassunk. Nem szabad visszariadni a modern, esetleg ponyva íróktól sem, mivel ők is közvetíthetnek olyan értékeket, gondolatokat, melyek figyelemre méltóak, jelentős olvasási élményt nyújtva ezek izgalmas becsomagolásával.

Villámkérdések:

– Tragédia vagy komédia?

– Szerintem bennem is-is megvan mindkettő, s bár rég próbálkoznék egy drámaibb jellegű darabot színre vinni, annak sajnos nem lenne akkora közönsége, mivel sokszor az ember a kikapcsolódásért, vidámságért jár színházba, annak érdekében, hogy kicsit kiszakadjon a mindennapokból.

– Kedvenc verse?

– Sosem volt kedvenc költőm, ellenben mindig rengeteg kedvenc versem volt. Pillanatnyilag egy vers ugrik be nagyon erősen erre a kérdésre, de valószínűleg ha egy óra múlva kellene válaszoljak rá, már mást mondanék. Ugyanis mindig a hangulatom, a személyes lelki hollétem, fizikai állapotom, gondolataim és sok minden más határozza meg azt, hogy milyen verset, költőt, irodalmat nagy átlagban szeretek olvasni. Az évek során szerzett tapasztalatok képesek teljesen más értelmet adni verseknek, mert ami a batyujában összegyűlt, az egy-egy ilyen vers olvasásával aktiválódik, ezért izgalmas lehet újra elolvasni őket. (A beszélő ajánlására: Pilinszky – Négysoros)

– Miért fontos az olvasás?

– Számos okot hozhatnék, de egy diák számára a szókinccs fejlesztésének szempontjából elengedhetetlen. A magyar nyelvet is meg kell szerezni, ugyanúgy, ahogyan egy idegen nyelvet. Az észrevétlen tanulás mellett erre a leghatásosabb, talán az egyetlen mód az olvasás. Természetesen nem a hétköznapi szókinccsről beszélek itt, hanem mindazokról a szófordulatokról, kifejezésekről, amik a nyelvünk igazi eszenciáját adják.

– Mi a legfontosabb emberi erény?

– Mondanám, hogy az őszinteség, de ez nem igaz. Úgy félünk az igazán őszinte emberektől, szeretjük, ha körbe van vattázva a mondanivalójuk. Igazán nagyra becsülöm a bátorságot. Bátorságot ahhoz, hogy úgy éljük az életünket, ahogy azt szeretnénk, nem függve mások véleményeitől, irracionális elvárásaitól. Beállni apró, emberi helyzetekbe félelem nélkül. Felvállalni azt, akik vagyunk elfogadva, hogy nem mindenkinek tetszik majd. Úgy gondolom, hogy ez a bátorság adja meg az igazi szabadságot egy ember életében.

Kiss Boglárka

Iskola másként a DK szervezésében

A több mint 10 éves múlttal rendelkező iskolai „eseménynek” idén, a 2022-2023 tanév negyedik modulja ad otthont. Mint köztudott, az iskola másként egy olyan iskolai program, ahol a diákok előzetesen megtervezett programokon, tematikus napokon vesznek részt, amelyek – középiskolában – szorosan kapcsolódnak osztályuk profiljához. Ezekon a programokon minden diák és oktató számára kötelező a jelenlét, kivételt képezve azon tanárok és diákok, amelyek valamilyen nemzeti vagy nemzetközi tanversenyen vesznek részt.

Fotó: Ábrahám Szilárd

Az érvényben levő törvényekhez igazodva a Domokos Kázmér Óvoda, Gimnázium és Szakközépiskola elméleti tagozatú diákjai rögtön a vakáció utáni héten már „másként” tanultak, míg a szakosztályok gyakorlaton vettek részt. A kérdésre, hogy miért pont a vakáció utáni hétre esett a választás, Vass Ferencz Igazgató úr a megszakítás (vakáció - tanulás - iskola másként) elkerülésével érvelt. Elmondása szerint, az idei volt minden idők legjobb speciális programja, a diákok minden napot maximálisan kihasználtak, órarendjükhöz híven. 2023 iskola máskéntje inkább a belső programokra fektette a hangsúlyt, mintsem a kirándulásokra. Fontos megemlíteni azt, hogy a Diáktanács közösen az osztályfőnökökkel és tanárokkal dolgozták ki a programokat. Volt többek közt rendőri, tűzoltó és rohammentő bemutató, néhány osztály a városházára látogatott el, ahol betekintést nyerhettek az önkormányzat színpalái mögé, de mindezek mellett földrajzi és történelmi kirándulásokat is szerveztek több helyszínre. A diáktanács elnöke, Lukács Arnold, úgy véli, hogy eseménydús hét volt, a diákok rengeteg információval gazdagodtak a hivatalos szervek bemutatói által, sok olyan dolgot tudtak meg, amire másképp nem lett volna lehetőség.

Örül, hogy a diákságot is bevonták a szervezésbe, hiszen mégiscsak egy ugyanabban a korban levő személy jobban tudja azt, hogy mi kell a tanuló társai szórakoztatásához. Bánja azt, hogy nem minden osztály vehetett részt bizonyos tevékenységeken, ugyanakkor fontosnak tartaná városunk főbb munkaadóinak bemutatását a jövőben, hiszen jó, ha tudja és tapasztalja egy diák, hogy mi vár rá a nagyvilágban, ha épp nem a továbbtanulás a szándéka. Az iskola tanulói nagy általánosságban úgy gondolják, hogy jó és szükséges program az iskola másként, könnyebben visszarázódnak az iskolai életbe a vakáció után. Úgy a különleges órákat, ahol egy picit más betekintést nyerhettek a tanult tárgyakba, mint a különböző bemutatókat hasznosnak találták, de nyilván a kirándulások okozták a legtöbb örömet. Egy tanítási időszakot követően, a tanév ötödik moduljában szerveződik meg a Zöld hét – adta tudomásunkra Vass Ferencz igazgató úr. Ez egy újabb öt napos rendezvénysorozat lesz, mondta, amely mindenki számára egy új kihívás, hiszen ez az első alkalom, amikor megrendezésre kerül. Nem igazán tudni még, hogy milyen aktivitás fog dominálni, de kíváncsian várják a további utasításokat a minisztériumtól. Jakab Arnold

Az iskola másként egy tökéletes lehetőség a diákok számára ahhoz, hogy megismerjék az iskolai élet más oldalát is, mint például azt, hogy nem csak akkor tanul egy diák, ha a padban ül. Kulturális tudást is szerezhet már csak azzal, ha esetleg egy kicsit távolabb lévő településre utazik, és megismeri az ott élő embereket és a szokásaikat, pont úgy, ahogy történt a mi iskolánkban is. Elutazhattunk a gyimesi, 1994-ben alapított Árpád-házi Szent Erzsébet Római Katolikus Teológiai Liceumba, ahol megmutatták, hogy ők hogyan készülnek a végzősök ballagására. Bemutatták azt, ahogy saját maguk készítik el a ballagók tarisznyáját.

Szórakoztató módon is lehet tanulni. A high-tech teremnek köszönhetően részt vehettünk egyfajta „legózason”, ami bevezetett minket a robotika alapjaiba, és a kreativitásunkat is fejlesztette, ugyanis megépíthettük a saját robotunkat, amit úgy programoztunk, ahogy csak akartuk, ami a későbbiekben egy fontos pályaválasztási lehetőséget nyújthat számunkra. Viszont, ha nem is szeretnénk ilyen munkát, legalább belelátunk a programozás nehézségeibe is. Ugyanakkor megemlékeztünk Petőfi Sándorról, amelyről egy kisebb előadást hoztunk létre a születésének 200. évfordulójára, amin egyaránt részt vettek diákok és tanárok is, különböző énekekkel, versek szavalásával.

Összesítve, ez a hét egy alternatívát jelent a tanulásra és pihenésre egyaránt, amire mindenkinek szüksége van a szürke hétköznapi helyett.

Korszerű nevelés napjainkban Kulcsár Gábor előadás Szovátán

„Az ember a világot megismerve önmagára talál, és magát megismerve föltáruul számára a világ.” (Rudolf Steiner)
A Waldorf pedagógia az osztrák Rudolf Steiner oktatási filozófiáján alapszik, aki az emberközpontú nevelés művészetét próbálta megvalósítani. E pedagógia célja, hogy a gyermekek egészséges fejlődését támogassa minden téren. Ennek érdekében teljes mértékben tekintetbe veszi az életkori sajátosságokat és az adott korhoz tartozó fejlődési törvényszerűségeket. A testi, lelki és szellemi adottságok fejlesztésére egyformán hangsúlyt fektet a művészeti, gyakorlati és intellektuális képzés által.

„A Waldorf pedagógiát a szív, a kéz és a fej pedagógiájának nevezik, mivel a gyermekek testi, lelki és szellemi fejlődését harmonikus egységben kezeli. A szív pedagógiája, mert nagy szerepet tulajdonít a művészeteknek, mint az érzelmek megformált kifejezésének. A kéz pedagógiája, mert a kézügyesség fejlesztésével neveli és erősíti a gyerek akaratát. A fej pedagógiája, mert a pontos megfigyelés, a gondolkodás és az önálló következtetés képességét is fejleszti.”

A nevelést művészetnek tekinti, a tanulási folyamatot pedig a szabadság eszközének, amellyel elvezethetjük a gyermeket önmagához, hogy felnőttként képessé váljon saját útjának felismerésére és követésére. A Waldorf pedagógia célja, hogy a gyerekkor megőrzésével a gyerekek egészségesen fejlődjenek, tapasztalás, játék és utánzás segítségével sajátítsák el ismereteiket az őket körülvevő világról. A Waldorf pedagógus utánzásra méltó mintát nyújt a kisgyerekek számára, egy mintát, amelyet a gyermek méltón követhet bármilyen körülmények között.

Nem sietteti a gyermeket, hanem ő maga siet hozzá, és az életkori sajátosságokat figyelembe véve nyújt segítséget minden gyermeknek.

„A Waldorf-pedagógia felfogása szerint a gyerek nem csak kommunikatív és metakommunikatív jelzésekben fogja fel a másik ember pszichikus állapotát, realitását, hanem mintegy közvetlenül is. Átélt olyan gondolatokat és érzelmeket, melyeket a környezetében él, számára fontos személyek gondolnak és éreznek. Nagyon fontos, hogy a gyermeknek elég ideje legyen arra, hogy a saját tempója szerint tudja felfedezni a világot, feldolgozni a tapasztalataiból származó élményeket, és elsajátítani a sokféle minőséget és különbözőséget az érzékszervek területén. Ezen gondolatok csupán töredékei annak a sok szépnek és jónak, amit hallhattak a résztvevők a január 6-án meg szervezett szakmai rendezvényen, amelynek címe a „Korszerű nevelés napjainkban” volt. „Szeretném, hogy a gyermeked egy olyan rendszerben tanuljon, amelyben szabadon kibontakozzon a személyisége, teret kapjon a kreativitása és mosolyogva, vidáman induljon minden nap az iskolába?

Te is megterhelőnek tartod, hogy naponta több órán keresztül üljön a gyermeked az iskolapadban, miközben egy láthatatlan keretbe zárt tananyagot kell elsajátítania?

A mi álmunk megteremteni egy olyan iskolát, ahol gyermekeink a Waldorf nevelésben részesüljenek. Egy helyet, ahol ne a következetes jutalmazás és büntetés vagy a becsvágy módját alkalmazzuk, hanem a szeretet útját választjuk. A Waldorf iskola célja gyermekeink érzelmi nevelése is, a gondolati nevelés mellett. A hely, ahol megtapasztalja mindazt, amiről hagyományos oktatásban csak elméleti síkon szerez tudomást. Tudjuk, hogy számodra is vonzó ez a jövőkép, és tudjuk, hogy gyermekeknél te is a legjobbat akarod. Mint minden szülő. Biztosak vagyunk benne, hogy neked is rengeteg kérdésed és akár kételyed is van a Waldorf iskolával kapcsolatban.”

Ezzel a felhívással került megszervezésre a szakmai rendezvény, ahol a szovátai Waldorf csoport szülői közösségének képviselői meghívták Kulcsár Gábor Waldorf-pedagógust, a solymári Waldorf Pedagógiai Intézet szakmai vezetőjét, aki bevezette az érdeklődőket a Waldorf pedagógia rejtelseibe, válaszokat adott a megfogalmazott kérdésekre, esetlegesen kételyekre.

E szakmai rendezvény a szovátai Polgármesteri Hivatal dísztermében zajlott, ezúton is szeretnénk köszönetet mondani a város vezetőségének, hogy hozzájárultak az esemény létrejöttéhez. A találkozás annyira sikeresen zárult, hogy máris szervezésre került egy újabb szakmai beszélgetés az előadóval, aki áprilisban látogat el újra városunkba, újabb csodákkal kápráztatva el az érdeklődőket.

Varga Zsuzsa, Waldorf óvodapedagógus
Nagy Júlia Anita, Waldorf óvodapedagógus
Kiss Brigitta, óvodapedagógus

Március 15-e városunkban

Szováta is megemlékezett az 1848-49-es forradalom és szabadságharc eseményeire. A felvonulás a megszokott módon délelőtt 10 órakor a Domokos Kázmér Líceumtól, a 15. Hagyományörző Mátyás Huszárezred, a Történelmi Vitézi Rend, a Parajdi Fúvószenekar, a tanárok, a diákok, valamint a város elöljáróinak kíséretében.

Felérve az Önkormányzat díszkertjébe az 1848-as kopjafánál koszorúzás zajlott, ahol Szováta Város Önkormányzata, Szováta Város Helyi Tanácsa, az RMDSZ Szovátai Szervezete, a Szovátai Ifjúsági Szervezet, a Római Katolikus Egyház, a Református Egyház, az Unitárius Egyház, a 15. Hagyományörző Mátyás Huszárezred, valamint a Történelmi Vitézi Rend, a 128-as számú Domokos Kázmér cserkészcsapat, valamint a Domokos Kázmér Líceum és az S. Ilyés Lajos Általános Iskola diákjai tiszteletüket fejezték ki egy-egy virágkoszorúval.

A magyar himnuszt követően a szovátai közösség a Fürdőtelep fele vette az irányt. A Petőfi Parkban folytatódott a rendezvénysorozat. Tófalvi Edit és Nagy József, valamint a Parajdi Fúvószenekar kíséretében elhangzott a magyar, illetve a székely himnusz.

Elsőként mondott beszédet Fülöp László Zsolt polgármester:

„(...) A 12 pont lényege – mit kíván a magyar nemzet: legyen béke, szabadság és egyetértés. Napjainkban sem kívánhatunk többet! Emlékezünk vissza, hogy örvendtünk tavaly, március 15-én, amikor szabadon ünnepelhettünk két év korlátozás után. Mennyire tudtunk örülni a szabadságnak, habár a szomszédban dúló háború beárnyékolta ezt. Az a háború, ami mai napig tart, és nem látjuk a végét, azonban hatásait egyre jobban érezzük. Látjuk azt is, hogy nem mindenki kéri és nem mindenki akarja a békét, sőt kiprovokálja a háborút. Ezért is fontos nekünk magyaroknak a pesti ifjak üzenete, akik többek közt 175 évvel ezelőtt békét is kértek (...) Nekünk nagyon fontos megőrizni az egyetértést a körülöttünk élő népekkel, ugyanakkor – úgy a településen belül, mint a környékbeli településeinken – együtt tudunk igazán erős érdekképviselőket alkotni, amit igazán most tapasztalunk, hogy mennyire is fontos.” Majd Köllő Tibor Római Katolikus plébános szavai hangzottak el.

A résztvevők ezután zenés összeállítást hallhattak az iskolák diákjai és Bányai Borbála zene tanárnő előadásában: az Elindultam szép hazámból című népdal, valamint Mátyus Rita előadásában – Petőfi Sándor: Európa csendes, újra csendes, és a Hazám, hazám című feldolgozást.

Magyarország Konzulátusa részéről Percze László konzul köszöntötte a megemlékezőket, aki Orbán Viktor, Magyarország miniszterelnökének szavait tolmácsolta:

„Mí, magyarok történelmünk során sokszor bebizonyítottuk, hogy bátran fel merjük venni a harcot a ránk zúduló ellenséges túlerővel, ugyanakkor – más nemzetekhez hasonlóan – mégis jobban szeretünk élni a szabadságban, mintsem meghalni érte. Évtizedeken át joggal és őszintén remélhettük azt, hogy Euró-

pa földjén nem pusztíthat többé háború. A mostani szörnyű időkben ezért még inkább szükségünk van a magyar szabadság iránytűjére, amely történelmünk annyi vészszakán vezetett már keresztül bennünket (...).”

A beszédek, szavatelatok után fellépett a Sirülők néptáncgyűttes. Végezetül Petőfi Sándor mellszobránál tette tiszteletét: Szováta Város Önkormányzata, Szováta Város Helyi Tanácsa, az RMDSZ Szovátai Szervezete, a Bernády Közművelődési Egylet, Magyarország Csíkszeredai Főkonzulátusa, a Szovátai Ifjúsági Szervezet, a Római Katolikus Egyház, a Református Egyház, az Unitárius Egyház, a Történelmi Vitézi Rend, a 15. Hagyományörző Mátyás Huszárezred, a 128-as számú Domokos Kázmér cserkészcsapat, a Domokos Kázmér Líceum diáktanácsa, az S. Ilyés Lajos Általános Iskola, és a Sirülők Néptáncgyűttes.

A március 15-i eseménysorozat este hét órakor folytatódott a placcon, ahol a Tücsökraj népi zenekar kíséretében a 15. Hagyományörző Mátyás Huszárezred katonadalokat énekelt, a nap záróakkordjaként tűzijáték volt látható.

Farkas Júlia

Bátorító szavak és meglepetés produkciók közepette avatták nagykorúvá a szovátai végzősöket

A Domokos Kázmér Szakközépiskola diákjai, azok szülei és hozzátartozói, valamint a tanintézmény pedagógusai és a meghívott vendégek vettek részt a végzősök nagykorúsítási ünnepségén. A rendezvényt akár csak az utóbbi években az egyik fürdőtelepi vendéglátóegység tágas és elegáns rendezvénytermében tartották meg, ahol több száz ember is kényelmesen elfér. A szalagtűző nemcsak az iskola, hanem a város és a környék egyik legkiemelkedőbb éves eseménye, éppen ezért minden részletre odafigyelnek a szervezők.

Az ünnepség a megszokott módon a végzősök bevonulásával vette kezdetét, előbb a XII. A matematika-informatika-intenzív angol szak tanulói foglalták el kijelölt helyüket Vass Katalin és Tóth Csongor osztályfőnökök kíséretében, őket követték a XII. B turisztika technikus szak tanulói Bíró Enikő tanárnővel, végül a XII. C kereskedelmi technikus szak is megérkezett Somogyi Szidónia Judit irányításával.

A köszöntő beszédek sorát Vass Ferencz igazgató nyitotta meg. „Összegyűltünk, szép ruhát öltöttünk, hogy ezekre, a mi fiataljainkra figyeljünk, kilépve kicsit a hétköznapi szürkeségéből. Összegyűltünk, hogy ünnepeljük őket abból az alkalomból, hogy középiskolai éveik végére érnek nemsokára. Összegyűltünk azért is, mert nem csak ők, hanem velük együtt mi is elérünk életünk egy szakaszának a végéhez. Ilyenkor úgy szokás, hogy ünnepelünk, számot vetünk, örülünk és meghatódunk azon, hogy ezt is megadta nekünk az Isten.” Ezt követően az intézményvezető a szülőkhöz és a pedagógusokhoz szólt. Az, hogy ezek a fiatalok most itt állhatnak nem csak az ő érdemük, hiszen kellett ehhez a család, tanáraik szeretete, biztatása, odaadása és áldozatkészsége.

Fülöp László Zsolt polgármester beszédében arra buzdította a nagykorúsítás kapujában álló tizenkettedikeseket, hogy legyen hitük, bízzanak magukban, és kapják meg a helyüket a nagyvilágban, ha lehet, akkor itthon. „Az életben sok minden kell ahhoz, hogy az ember boldog legyen. Az egyik és legfontosabb dolog az, hogy az egyén meg legyen elégedve önmagával és a környezetével. A nap végén, ha nincs megelégedve azzal, amit tett, az csakis az ő hibája, tehetett volna többet is. Hiába várja, hogy más meg legyen elégedve, azzal az ember nincs előbbre, úgyhogy meg kell tenni mindent annak érdekében, hogy boldog legyen. Természetesen kell ehhez anyagi is, de van ebben a képletben egy olyan ismeretlen tényező, amelyről manapság nem beszél senki, és pedig az, hogy a szeretet, valamint a tördés mennyire fontos. (...) Márpedig az, hogy ti azok vagytok, akik, mindezeknek köszönhető.”

Ezt követően egy meglepetéstáncot adtak elő az egy évfolyammal kisebbek, amit Déry László helyi táncoktató tanított be több héten keresztül a diákoknak. A koreográfia két részből állt: angolkeringőből és bécsi keringőből. Az ünnepség legszebb pillanata egyértelműen a szalagtűzés volt, az érettségi előtt állók osztályok szerint vonultak ki, hogy megkapják tanáraiktól a szimbolikus jelképet, a nagykorúsítást jelző szalagot, ami jelzi, viselője nem gyermek többé, hanem érett, gondolkodó felnőtt.

Fotók: Ábrahám Szilárd

Márton Anna Kamilla tolmácsolásában a tizenegyedikesek is elbúcsúztak a végzősöktől. „Itt álltok középiskolás utatok végéhez közeledve. Tekintsetek vissza, és nézzétek meg a hágókat, lejtőket, kanyarokat és sík terepeket. Iskolánk falai között indultatok, ahol négy év alatt rengeteg mindenben keresztülmentetek. Ráléptetek egy addig bejáratlan útra. A tanulásért hágókat másztatok meg, göröngyös utakat jártatok be, ez hol könnyebben, hol pedig nehezebben ment. Mit láttatok meg? Hova vezet ez az út? Ez már rajtatok múlik, de tanáraitokról se felejtkeztek meg, hiszen ők is veletek járták be ezt az utat, segítő kezet nyújtottak, amikor emelkedni kezdtek a sík terepek. Együtt voltatok és meneteltetek a jövő felé. (...) Irigyellek és féltetek is titeket, hiszen sokféle kihívással fogtok szembenézni. Már nem fog titeket körül venni iskolánk gondoskodása, féltő szeretete, de hiszem, hogy az itt átélt tapasztalatotok segítséget fognak nyújtani.”

Az est folyamán Katona Sarolta a Petőfi-díjas gyergyószentmiklósi 4S Street zenekar Mesélek a bornak című dalát énekelte el a megjelenteknek, őt kísérte zongorán Bakó Tihamér. A végzősök részéről Lukács Noémi mondott beszédet. A színvonalas esemény pohárkoccintással, majd a csoportképek elkészítésével zárult.

Demény Anett

A húsvéti ünnepkör szokásai Sóvidéken

A húsvéti ünnepkör a keresztény egyházakban a húsvét napját megelőző és követő időszakok összessége hamvazószerdától pünkösdvasárnapig, amely mind egyházi eredetű, mind tavaszi népszokásokban gazdag időszak az egész magyar nyelvterületen, így a Sóvidéken is. Az ünnepkör középpontja húsvétvasárnap, Jézus feltámadásának főünnep, a legnagyobb keresztény ünnep. A hamvazószerdával kezdődő nagyböjt a húsvét előtti negyven napos előkészületi, bűnbánati időszak. A húsvétot megelőző hét a nagyhét, mely virágvasárnapkal kezdődik és a szent három nappal zárul.

A húsvéti ünnepkör jeles napja a húsvét előtti vasárnap, amelynek azért palma- vagy virágvasárnap a neve, mert Jézust a diadalmas jeruzsálemi bevonuláskor palmaágakkal, virágokkal köszöntötték. Katolikus szertartás szerint e dicsőséges bevonulás emlékére történik a barkaszentelés, míg az erdélyi protestáns közösségek többségében virágvasárnap tartják a konfirmációt: a fiatalok hitbeli felkészítését, fogadalomtételét, egyházba való befogadását megpecsételő ünnepi eseményt. Régen ez nemcsak egyházi értelemben jelentett felnőtté válást, hanem a teljes közösség vonatkozásában is. A konfirmált fiatalok felnőtt mivoltát jelezte az is, hogy már aznap a délutáni istentiszteleten a legényekhez, leányokhoz csatlakozhattak, és megtörtént a frissen konfirmáltak korcsoportos beavatása. Barabás László néprajzkutató leírásában a konfirmálási ebéd után a fiatalok a határban vagy a focipályán gyülekeztek, és a nagyobb legények korcsoportja az aznap konfirmáltakat felverte: a lányokat többen megragadták és jó magasra feldobták, hasonlóképpen a legényeket is, őket felverés közben még jól meg is csipkedték. Majd az „áldomásos felavatás” részeként borral, süteménnyel kínálták a jelenlévőket. Aki konfirmált, járhatott a leányokhoz, legényekhez, udvarolhatott.

A szent három napnak egyedi liturgiája van, mely az év összes többi liturgikus napjától különbözik, és sok ősi formát őrzött meg a keresztény liturgia első korszakaiból. Nagycsütörtök az utolsó vacsorának és a papság alapításának ünnepe, Jézus elfogatásának, szenvedése kezdetének emlékezete, a katolikus egyházban ez az oltáriszentség szerzésének emléknapja. A nagycsütörtöki szertartást követően „a harangok Rómába mennek”, ugyanis a nagyszombat esti feltámadási szertartásig nem szólalnak meg a harangok, ugyanúgy, mint ahogy a templomi orgona sem.

Nagypéntek Krisztus kereszthalálának gyásznapja, legszigorúbb böjt nap. Régen dologtiltó napnak számított, csak rituális vagy védő-elhárító tevékenységeket végeztek. A legismertebb és legrégebbi nagypénteki hagyomány a hajnali vagy éjféle fürdőzés volt, amikor a fiatalok tömegesen a közeli patakhoz, az „aranyosvízbe” mentek mosakodni, és a víz folyásával szemben állva merítették a vízből, megmosakodtak, majd megszentelték a vízzel a házat, állatokat, abban a hiedelemben, hogy aki a folyó vízében megmosakszik, az egész évben egészséges lesz és fürgén végzi munkáját. Napjainkban élő egyházi hagyomány, hogy a Passió szenvedéstörténetének megszólaltatását, valamint a gyászleplel bevont kereszt leleplezését és a kereszt előtti hódolatot követően, a katolikus templomokban nagypénteken elkészítik a szentsírt, amelyre buzgó keresztények imádkozó lélekkel vigyáznak egészen a nagyszombati feltámadásig.

Nagyszombat az év egyetlen olyan napja, amikor nem lehet szentmisét bemutatni: az egyház mintegy Krisztus sírjánál viraszt. Arra a napra emlékeztet, amikor Krisztus holtteste a sziklába vájt sírban feküdt, de harmadnapra, azaz húsvétvasárnap hajnalára feltámadt. Ekkor van a tűzszenntelés, amelyet a húsvéti gyertya- és keresztvízszenntelés, majd a vigília mise és feltámadási körmenet követ, amikor újra megszólalnak a harangok és az orgona. A tűz Krisztus jelképe, akinek feltámadásával a fény születését ünneplik a keresztény egyházak.

A húsvéti öröm és új élet több olyan rítusban is megnyilvánul, amely még élő hagyományként fennmaradt környezetünkön. A húsvéti határkerülés alkalmával a Sóvidék és Nyárad-mente több falvában, húsvétvasárnap hajnalban összegyűlnek, hogy a feltámadt Krisztus szobrával, zászlókkal, énekelve, imádkozva körbejárják a falu határát, búzavetéseket, áldást kérve földjük terményeire. A határkerülés fő motívuma volt Szovátán is az áldáskérés, a vetések megvédése a fagy, jégverés, tűzkár ellen.

A húsvétvasárnap feltámadás megünnepléséhez tartozik az ételszenntelés hagyománya, amikor megszentelik a Jézus áldozatát jelképező bárányhúst, az újjászületés archaikus jelképét, a tojást, a Krisztus vérért szimbolizáló bort, illetve kalácsot, sonkát, sót. Erre ugyanis már készen kell lennie a húsvéti tojásnak

is, amit Sóvidéken hagyományosan hagymahéjjal festettek vagy zöld leveles – berzseléses – technikával, de nem volt ismeretlen a tojások viasszal való megírása sem.

Hasonló húsvéti népszokás a tavaszi zöldág- vagy fenyőágtevés lányoknak, kislányoknak, a természet újjászületésének ősi szimbólumaként. A fenyőágat húsvétvasárnap éjszaka helyezik el a lányos házakhoz, lehetőleg titokban, hogy ne vegyék észre. Több évtizeddel ezelőtt a Sóvidéken azok a legények tettek fenyőágat, akiknek kiválasztott mátkájuk volt; az ágat színes szalagokkal, kifűrt, megfestett tojáshéjjal díszítették. A legények bosszúból kicserélhették egymás fenyőágát vagy helyébe tövisfát, rossz cipőt akasztottak. A zöld ágat, mint szerelmi ajándékot a leány szintén szerelmi ajándékkal viszonzta majd a vízbevetői-húsvéthétfői locsolás alkalmával: a feltámadást és új életet, termékenységet szimbolizáló piros tojással és kivarrt zsebkendővel. Napjainkban a kisebb gyerekek szokásává vált a zöldágtevés.

A zöldág-, fenyőágtevés helyenként összekapcsolódott azzal, hogy a leánynak fűrészpont szórtak a kapuja elé, vagy éppen a kaput lopták el és elrejtették tréfálkozásból, ugratásból, olykor a pártában maradt vagy a kérőt elutasító lány kicsúfolására.

A fenti szokásjátékokat a húsvéthétfői – vízbevetői vagy vízbehányó hétfői – locsolás, lányok-asszonyok felkeresése, köszöntése követi, amely tulajdonképpen a feltámadt Krisztus örömhírének elvitele, a hajdani Krisztus tanítványok mintájára, egyben ősi tisztító rítus keresztényesített formája. Ma már kölnivel, illatos vízzel történik a locsolás, de nem is olyan régen még tiszta kútvízzel öntözték meg a lányokat, mivel hittek a víz tisztító és megújító erejében. A keresztény legendák szerint a húsvéti locsolkodás hagyománya Krisztus feltámadásához és ahhoz a mítoszhoz köthető, amely szerint a Jézus sírját őrző katonák a megváltó feltámadását hirdető asszonyokat vízzel öntötték le, hogy elhallgattassák őket.

Sóvidék több falujában, húsvéthétfő hajnalban legények csoportjai, zenészek kíséretében, indultak el hajnalozni (néhány faluban még ma is szokásban van): ez egyfajta leányköszöntésnek számított, ugyanakkor tavaszköszöntés, a legény (helyenként katonalegény) szerepkör megnyilvánulása és kiélése, ismerkedési és párvalasztási alkalom. A leányok hajnalozáskor adták át a legényeknek a bokrétát, amit mint szerelmi zálogot viseltek, esetenként a katonalegény mivoltukat szimbolizálták. Az öntözés a reggeli harangszótól az esti harangszóig tartott. A gyerekek általában reggel indultak. Az öntözésért piros tojást, süteményt kaptak, a fenyőágat tevők ilyenkor kapták meg a hímezett zsebkendőt. Gyerekek körében szokás volt a tojások összeütése, a koccantás. Az öntözés végén játszották, az nyert, akinek a tojása nem törött el, jutalomként pedig megehetette a vesztes eltörött, megrepedt tojását.

Húsvét harmadnapja a leányoké és a menyecskéké volt, ekkor ők öntözhettek. A reformátusoknak húsvétal, a katolikusoknak fehérvasárnapal (húsvétvasárnapot követő vasárnap) megkezdődik a zöld fársáng, a nyári táncok, lakodalmak tartásának ideje, amely pünkösdig tart.

Forrás: Barabás László: Ünnepeink népi színháza (2017), Forog az esztendő kereké (2010)

Kiss Enikő

Tájház Szovátán

Fotó: Ábrahám Szilárd

Szováta Város Önkormányzatának és a helyi hagyomány-őrző civilek, hagyománytisztelő szervezetek régi terve, hogy a városban létesülhessen egy tájház, amely összegyűjti és bemutatja azt a településünkön, valamint tágabb értelemben, a Sóvidéken feltárt kulturális örökséget, amely a modern világ gyors változásával, az értékrend, életforma átalakulásával kiveszőben, kihálóban van. Amely mégis olyannyira örökérvényű, hogy évszázadokon keresztül megtartotta, szülőföldön tartotta nagyszüleinket, dédszüleinket, eleinket, ugyanakkor az egyre globalizálódó, sokszor a nyugati „kultúrát” lemásoló világunkban ismét egyre gyakrabban felüti a fejét, keresi a helyét, mutatja hasznosságát, pontosan élhető, fenntartható, megtartó ereje miatt. A tájház létesülésével célunk nem csak egy kiállítótér létrehozása, hanem az is, hogy annak tárgyi világával, a benne rejlő tudással az ismeretátadást szolgálhassuk a ma felnövekvő gyerekek, fiatalok számára, ugyanakkor közösségi tér is lehessen, a hagyományok, akár népi mesterségek megőrzésének, megismerésének és újra élésének színtere.

A tájház szerepét betöltő épület a város tulajdonában van, zajlanak az állagmegőrzést és felújítást célzó munkálatok. A tájháznak, viszont, többnek kell lennie, mint egy városi beruházásnak, befektetésnek, fenntartásnak, működtetésnek. Ahhoz, hogy egy tájház épületében, gyűjteményében és berendezésében, egész szellemiségében megvalósulhasson, működhessen, szükséges a helyi közösség kultúra- és hagyománytisztelő hozzáállása. Így tud majd ez a létesítmény kulcsszerep lenni a helyi identitás, helyi kulturális értékek megőrzésében, továbbadásában, a hagyományos tudás mai körülmények között történő megőrzésében, megélésében és újra hasznosításában.

Hogyha birtokában van olyan régi tárgy – bútor, használati eszköz, dísz tárgy, háztartási-, gazdasági- mesterségekhez kapcsolódó tárgyak, fénykép, könyv, kézirat, stb. – amit a szovátai tájháznak adományozna, tisztelettel kérjük, tegye meg bizalommal. Érdeklődni a következő elérhetőségeken:

Kiss Ferenc, 0784295045

Kiss Enikő, 0740146402

Eget-földet rengető

A földrengések a Föld különböző pontjain rendszeresen előforduló, természeti eredetű jelenségek, amelyeknek komoly következményei lehetnek az érintett régiókra tekintve. A földrengések kialakulása a Föld belsejében zajló geológiai folyamatokra vezethető vissza, ez általában a földkéregben lévő tektonikus lemezek mozgása miatt következik be. A földkéreg mozgása során a talaj rezeg és rázkódik, ami nagymértékű károkat okozhat az épületekben és az infrastruktúrában. További következményei közé sorolható a földcsuszamlások, cunamik kialakulása, de még a vulkánkitörések is. Fontos megemlíteni, hogy főként az emberek életét veszélyezteti, hiszen a földrengések súlyos sérüléseket, gyakran haláleseteket okoznak.

A földrengések mértékét Richter-skálán mérjük, ami a rengés erejét jellemzi. A skála egytől tízig terjed, és minden egyes pontjára a rengés ereje tízszeresére nő. Tehát egy ötös erősségű földrengés tízszer erősebb, mint egy négyes erősségű. Bár előrejelzésük nehéz, pontatlan és sok gondot okoz, a tudósok folyamatosan dolgoznak azon, hogy esélyeik javuljanak, és a szükséges intézkedésekre időben reagáljanak. További vésztervezéssel, épületek és infrastruktúrák biztonságossá tételével, illetve azok biztonságossá tervezésével, rendszeres gyakorlatokkal az emberek felkészülhetnek a rengések okozta károk csökkentésére és a biztonságuk megőrzésére.

Reng, reng, de miért reng?

A földrengések okainak megértése nagyon fontos ahhoz, hogy hatékony előrejelzéseket lehessen készíteni, így megfelelő intézkedésekkel csökkenteni lehet a veszteségeket.

Egyik lehetséges ok, hogy dominószerűen egyik rengés váltja ki a másikat. A távoli földrengések hatása miatt a földkéreg nagyobb területeken mozog, ez különösen azokban az országokban jellemző, amelyeknek a földrajzi elhelyezkedése a lemezhatárok közelében van. (Ilyen például Japán, Olaszország, Indonézia, és Törökország is.)

A korábban említett jelenséghez visszatérve, vulkánkitörések és kőzetmozgások után a földkéreg megbillenhet. Lemezei folyamatosan mozognak és ütköznek egymással, ami a földrengések kialakulásához vezethet. Ha a két lemez nem tud tovább mozogni, akkor a felgyülemlett energia felszabadulása hatalmas erővel járó földrengést okozhat. Továbbá, érdemes megemlíteni a mesterséges, ember által elkövetett beavatkozásokat is, például az olaj- és gázkitermelést; az alagutak és a víztározók építése szintén hatással lehet a földrengések gyakoriságára.

A történelem során számos földrengés rázta meg a Földet, amelyek sajnos rengeteg emberéletet követeltek. Ilyen volt például a Tangshan-i földrengés Kínában (1976), kb. 250 000 ember halálát okozva, vagy a Tohoku-i földrengés Japánban (2011), ami mintegy 15 000 ember haláért volt felelős. Napjainkban is gyakoriak a kisebb-nagyobb erősségű rengések szerte a világban. Januárban, a filippínó Mindanao szigetén egy 6,1-es erősségű földrengés követelt közel 15 halálos áldozatot.

Az idei év egyik letragikusabb eseménye is egy rengéssorozat-hoz köthető, ami Törökország déli és központi részén, valamint Szíria északnyugati és északi részén pusztított februárban. Itt a halálos áldozatok száma meghaladta az 30-40 ezret.

Románia olyan területen fekszik, ahol a földrengések viszonylag gyakoriak, főleg a Kárpátok kanyarulatában lévő Vrancea szeizmikus térséget tartják veszélyesnek. A több mint száz kilométeres mélységből induló, nagy erejű földmozgások évszázadonként legalább kétszer okoztak jelentős pusztítást Bukarest térségében.

A legnagyobb földrengés, amelyet Romániában rögzítettek, a Vrancea földrengés volt 1977-ben, amelynek magnitúdója 7,2 volt. Az esemény súlyos károkat okozott az országban, és több mint 1500 ember vesztette életét. Azóta az ország folyamatosan fejleszti a földrengés elleni védekezési rendszereit, hogy a lehető legjobban felkészüljön a jövőbeli eseményekre. Vannak földrengés-mérő állomások és figyelőközpontok, amelyek lehetővé teszik a tudósok és a hatóságok számára, hogy előrejelzéseket készítsenek és reagáljanak a rengések esetén.

Az idei február azonban Romániát is megrengette, előbb egy 5,2-es erősségű, ezt követően pedig (az előző településtől tíz kilométerre) egy 5,7-es erősségű rengés volt észlelhető a Zsilvásárhelytől északra lévő Lelești község térségében. A tanúk, illetve a nézők által beküldött videofelvételek szerint kémenyek dőltek le, a lehulló darabok pedig autótak rongáltak meg. Craiován az áruházak polcairól kisebb termékek borultak le, az emberek Olténia számos településén kirohantak az épületekből. A legutóbbi feljegyzés szerint 2023. március 3-án történt az utolsó földrengés Románia déli részén. Bár nem okozott jelentős károkat egyik alkalommal sem, több városban is érezni lehetett a rengéseket, és többen jelentették, hogy az épületekben reccsenéseket hallottak.

Mi a teendő földrengés esetén?

Fontos, hogy mindig legyen egy előre elkészített vésztervünk, amelyben szerepelnek azok a teendők, amelyeket a földrengés esetén meg kell tennünk, valamint az illetékes hatóságok telefonszámai és egyéb segélyforrások. Ne feledjük: a legfontosabb, hogy biztonságban legyünk, és ne veszélyeztessük sem a saját, sem pedig mások életét.

1. Maradjunk nyugodtak és próbáljuk megőrizni hidegvérünket.
2. Ha bent vagyunk egy épületben, minél előbb keressünk biztonságos menedéket. Lehetőség szerint meneküljünk a nyitott területekre, távol az épületektől, magas építményektől. Ha nincs lehetőségünk azonnali menekülésre, húzódjunk be egy szilárd szerkezetű bútor alá, például egy asztal alá.
3. Amennyiben kint tartózkodunk, próbáljunk a lehető leggyorsabban eltávolodni az épületektől. Ne álljunk az ablakok közelébe, és ne próbáljunk meg bejutni az épületekbe.
4. Ha az autóban vagyunk, húzódjunk félre a lehető legközelebb az út szélére, és maradjunk az autóban, amíg a földrengés tart. Ne próbáljunk elmenekülni autóval közvetlenül a földrengés ideje alatt.
5. Amint a földrengés véget ér, próbáljunk meggyőződni arról, hogy mindenki, aki a közelünkben volt, biztonságban van. Kövessük az illetékes hatóságok által kiadott utasításokat. Ha bekövetkezik egy földrengés, fontos, hogy azonnal cselekedjünk, és biztonságban tartsuk magunkat, meg másokat is.

Kelemen Irénke

Fenyves cinege (Parus ater)

Akinek nem volt lehetősége közelről megismerni, a nevéből arra gondolhat, hogy csak a fenyvesekben érzi jól magát. Számos megfigyelésre alapozva állítom, hogy Szóvata belterületén is a hideg hónapokban épp oly gyakran időz, mint a kék cinege. Az etetőmre sikerült szoktatnom a széncinegét, barát cinegét, kék cinegét és a fenyves cinegét. Szóvata határában sokkal több a bükkerdő, meg vegyes erdő, mint a fenyves, ez a kicsi madár szinte naponta az etetőmre száll, és élvezettel csipegeti a diómorzszát.

A fenyves cinege 11 centis, kisebb a széncinegénél, valamint a kék cinegénél. Biztos ismertető jegye a tarkóján látható fehér sáv, folt. Apró a madár, kicsi a csőre, ezért inkább a diómorzszát választja, mint a napraforgó magot. Lehetőségem van 50 centi közelségből figyelni mindegyik sajátosságát. A háta zöldes-szürke, a szárnyán kettős fehér szárnycsík figyelhető meg. Testalja szürkésfehér, oldala sárgás. Félénkebb, mint a széncinege. Figyelmes, eleven madár. A hangja tiszta vékony „szitü, tüjtü” csicsérgés. A hívóhangja „sziszi-szisi”.

Elterjedése nagyrészt egybeesik a széncinegével. Délen teljesen hiányzik. Igazi bizalma a magas, sűrű fenyves. A szakértők sokáig azt hitték, hogy egyáltalán nem hagyja el a sűrű fenyveseket. Amióta gyűrűzik a madarakat, azóta bizonyosodott, hogy kóborolnak. A svájci Alpokban a hálókban nagy számban fennakadnak fenyves cinegék is. A Himalája vidékén a fenyves cinegék testalja narancsbarnás, és hegyes bőbitájuk van. A bőbita nem a rokonság bizonyítéka. A legtöbb faj izgalmában felborzolja a fejtető tollait. A rokonság vizsgálatánál figyelembe kell venni a testalkatot és a viselkedést is.

A költésre és szaporításra faodút, korhadt fatörzset, néha sziklaodút választja. A fészket minden esetben a talajhoz közel építi. A telet jól bírja, nálunk állandó madár.

Márton Béla

Három ország pedagógusai fociztak Szovátán

Matematika, informatika és testnevelő tanárok vettek részt a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetsége Országos Elnöksége által március első napjaiban megszervezett országos teremfoci bajnokságon. Minden csapat azzal a céllal érkezett a tornára, hogy a vándorkupát megszerezze, és egy évig magáénak tudhassa.

Két nap, három sportterem, tizenhét csapat, mintegy negyven mérkőzés: röviden így lehetne számokban összefoglalni azt a sporteseményt, aminek Szováta adott otthont a hónap elején. Romániából Szatmár, Bihar, Beszterce, Hunyad, Fehér, Kovászna, Hargita és Maros megyék képviselték magukat, mindemellett Erdővidékről egy, felvidékről egy, Magyarországról két csapat adta le jelentkezését.

„Az Educatio-kupának a gondolata egy tíz-tizenöt éves múlt-ra tekint vissza, magának a rendezvénynek az előkészítése, lebonyolítása korábbi időkre tehető. A teremturnára évről-évre február végén, március elején kerül sor. Idén tizenharmadik alkalommal vagyunk Szovátán. Fontos, hogy megemlítem a székelyudvarhelyi, baróti, sepsiszentgyörgyi és csíkszeredai helyszíneket is, hiszen korábban ezeken a településeken szerveztük meg a labdarúgó tornát. Fontosnak tartjuk, mert egy olyan alkalom, ahol mintegy kétszáz pedagógus gyűl össze Erdély minden részéből, sőt most már Kárpát-medence minden szegletéből, hisz anyaországiak, felvidékiek is velünk vannak, Nemzeti Pedagógus kar, a Szlovákiai Magyar Pedagógusok Szövetségének a meghívott csapata. (...) Nagyszerű alkalom ez a találkozássra, barátságokat is lehet kötni, feleleveníteni régieket, és nagyszerű a hangulat.” – fogalmazott Burus-Siklódi Botond RMPSZ elnök.

„Nem tudok Erdélyben olyan várost, olyan helységet, ahol egyszerre, egy időpontban nem nagy távolságra egymástól három tornatermet tudunk használni. (...) Igyekeztünk úgy változtatni a tornán és évről-évre jobbá és szebbé tenni azért, hogy mindenki jól érezze magát, és ne csak úgy legyen, hogy eljön és rúgja a labdát, lejátszik egy meccset, és megy haza. Így az utolsó is kell, hogy játsszon az utolsó helyért is.” – mondta el Vass Ferencz, a szóvátai Domokos Kázmér Óvoda, Gimnázium és Szakközépiskola igazgatója, aki egyben házigazdája is volt a rendezvénynek.

A két napos torna végén Erdővidék pedagógusai örültek a legjobban, hiszen a tavalyi győzelmük után ismét taroltak a bajnokságon. Kézdivásárhely csapata lett a második, a marosvásárhelyi Sporto-sokk a harmadik helyet szerezték meg. A helyi pedagógusok a negyedik lettek, Sepsiszentgyörgy együttese

ötödikként, a Bethlen Gábor Alap képviselői hatodikként végeztek. Az Educatio-kupán a legjobb kapus, a legfiatalabb, illetve a legidősebb játékost is díjazták.

Dimény János, az RMPSZ Erdővidéki szervezetének az elnöke szerint: „Ez egy nagyon jó kezdeményezés, ebben különleges érdeme van a Romániai Magyar Pedagógus Szövetségnek, aki indítványozta ezt, és ki kell, hogy emeljem, hogy Szovátán is nagy szerepe van. Ideálisak a körülmények ahhoz, hogy ezt a nagyszabású rendezvényt megszervezzék.” A volt középiskolai igazgató nem titkolta, azért jelentkeztek idén is a tornára, hogy megnyerjék, de ami ennél is fontosabb, hogy találkoztak, együtt voltak, ápolták a kapcsolatokat. A sportesemény mindig nagyon népszerű, tavaly tizenkilenc csapat küzdött meg a győzelemért.

Demény Anett

Taekwondo sikerek

A Szóvátai Sport Klub Egyesület Taekwondo W.T.Sasok Szakosztályának vezető edzője, Máté Miklós és két sportolója részt vett februárban a Magyarországon, ezen belül is a Budapesten megrendezett WT Taekwondo Nemzetközi Formagyakorlat Bajnokságon és az azt megelőző nemzetközi formagyakorlat szemináriumon, ahol további nyolc nemzet képviselte hazáját. A szeminárium szervezői a Magyar Taekwondo Szövetség és a Sárga Tenger Klub voltak, meghívottja Ky-Tu Dang 9 danos nagymester volt, aki többszörös világbajnok. A nemzetközi formagyakorlat verseny eredményei: Dósa Benedek kadet 3-dik helyezett, Máté Miklós master 3-dik helyezett, Szócs Anasztázia és Németh Attila felnőtt páros 3-dik helyezett, Dósa Benedek és Chirtes Lorena kadet páros 2-dik helyezett. Köszönöm szépen a szülők bizalmát és az önkormányzat támogatását. Hála a Jó Istennek.

Máté Miklós

Felelős kiadó: Szováta Város Polgármesteri Hivatala, Fülöp László Zsolt polgármester
Lapszámunk munkatársai: Ábrahám Szilárd, Demény Anett, Farkas Júlia, Fekete Árpád
Zsombor, Jakab Arnold, Kiss Boglárka, Kiss Brigitta, Kiss Enikő, Kelemen Irénke,
Márton Béla, Máté Miklós, Nagy Júlia Anita, Varga Zsuzsa.